

SKANDINAVISKE CANADIENSAREN

VECKOTIDNING FÖR SKANDINAVERNA I CANADA.

Löp. No. 132. — ÅRG. 8.

Redaktör och utgivare:
EMANUEL EHLEN.

WINNIPEG, MAN. 22 FEBRUARI 1891.

Redaktionshyra och kontor:
181 Rupert street east, Winnipeg.

No 8. — Lösn. 5 Cts.

(Insändt.) HVARFÖR ÄR JAG EN FRI- KYRKLIG LUTHERAN?

Några mera närgångna eller hjerteranakaande frågor, rörande det ädliga, kan väl knappast en meniska göra sig, än just sådana som: Hvar är jag? eller hvarför är jag just sådan? Detta är frågor, som innehålla ett allvar, som borde komma hvar som helst att tänka, äfven om icke hvar som helst kunde afgifva ett tillfredsställande svar. För mig har den saken, att veta hvar jag håller till, varit mig till nästan så långt jag kan minnas tillbaka. Det har långt legat i öppen dag, för mig icke bara det, att vår tillvaro här på jorden är icke allvar och att vi stå i ansvar för både Gud och människors samtids och eftervärld för vårt görande och låtande, utan äfven det, att mycket, af det som i våra dagar kallas andeligt, bara är ett polerat skal, utan lif och utan värde. Detta senare har ännu mera blifvit klart för mig den sista tiden under läsandet af svaren till frågor, liknande ofvanstående, hvilka varit synliga i Winnipeg Tribune. Jag ser rätt ena ena är ett och den andre ett annat, och något måste man ju vara, i synnerhet då man skall skriva i en tidning — huru som helst, jag är frikyrklig lutheran, och se här grunden:

HURU JAG BLEF EN LUTHERAN.

Född i ett land, der lutherska läran är statsreligion, lärdes jag tidigt att äkta denna och dyrka Gud på fädernas sätt, utan att det föll mig in att fråga, huruvida det var rätt eller ej. Detta är det vanliga sättet att blifva lutheran. Sjelfva namnet Luther var ju en borgens för, att läran var rätt, och då behöfdes hvarken reflexioner eller funderingar. Jag funderade dock, och ju mera jag läste Luthers skrifter, desto mera växte han i mina ögon, och jag kan säga, att han är, hvar läröfver angår, för mig den störste ännu i dag. Ingen annan har givit mig något bättre i den vägen, och förrän man fått något bättre, byter man icke rätt gärna bort det man har.

HURU JAG BLEF FRIKYRKLIG.

Men jag lärde känna Luther som en, den der icke allenast kunde predika och skriva predikningar, såsom presterna i mitt eget fosterland kunna, utan såsom en, den der kunde göra något, som dessa icke kunde göra, nämligen lefva derefter. Det var icke bara en inlärning utan en verklig sanning för honom sjelf, som han predikade och således något helt annat, än hvad det var eller kunde vara för vårt lutherska presteskap. Den lutherska läran, som genom bröderna Olaus och Laurentius Petri öfverfördes år 1519 till Sverige, hade redan 1593 utträngt den katolska och satt Sveriges konung såsom kyrkans hufvud i stället för påfven, och nu måste alla utan prut antaga densamma. En bättre religion hade vi visserligen fått, men ett faktum är, att en religion som skall tvingas på människor, aldrig vinner deras hjerta, och är följaktligen oförmögen att visa sin kraft. Och der den inre kraften saknas, der är den yttre bekännelsen och gudstjensten endast ett vilseledande

de sken, ett irrbloss, som bedrager äfven om det skulle bära ett så vackert namn som Luther. Under falsk flagg styr man icke in i himmelen, äfven om de, som sluta sig omkring densamma, kunna räknas i milliontal. Den naturliga och på samma gång sorgliga följden af den påtvingade läran var, att flertalet af presterskapet gjorde som vakten vid Jesu graf: "Togo pennningarne och gjorde som de voro lärde". Att hafva prestexamen vid universitetet var allt, som behöfdes för att blifva ordinerad, och se han man blifvit ordinerad, var man ju ordentligen kallad till prest. Detta är den praktik, som följdes i Lutherska kyrkan i Sverige. Och följden blef allmän försöfning. Folket sof och presterskapet sof och dessa senare ofta så hårdt, att de, såsom någon har uttryckt sig, väckte sina åhörare. Grupper af försämsso-kände själar, som förfärfves sökt hjälp hos sina prester, samlades här och hvar i städer och byar för att läsa och bedja tillsammans och en andeligt rörelse var börjad, som tagit allt större och större dimensioner.

I stället för att presterskapet, i fall det eljest sjelft varit vaket, skulle hafva tagit ledningen af dessa andeliga väckelser om hand, började från deras sida en förföljelse, som endast har sitt motstycke i den gråa medeltiden. Se här några exempel, hembete ur C. P. Palmblads bok "Religionsförhållanden i Sverige", utgifven i Stockholm 1878.

Pastor J. N. Holmberg dömdes 1863 till 100 krs böter för hållandet af ett andaktsmöte under det att gudstjenst samtidigt pågick i stadens kyrka. Hans broder, som öppnat sitt hus för mötet, måste böta 50 kr. — Året derefter dömdes kapten G. W. Schröder af Göteborgs rådhusrätt efter k. m. s. nådiga hörande till 100 kronors böter för det att han predikat evangelium. — 1865 dömdes åtskilliga baptistpredikanter inför en rätt i Norrland. En måste plikta 150 kr., två frikändes och en fick fyra veckors arrest i Hernösands statsfängelse. 1868 måste Ambrosius Erson böta 93 kr. för det han predikat och döpt, och hans husgerådsaker blefvo sålda för att betäckta denna kostnad. — Methodistpredikanten J. Nilson varit dömd 1871 att böta 100 kronor, hvilka, när han inga medel hade att betala med, förvandlades till sex dagars fängelse med vatten och bröd. Hans förbrytelse var att han predikat evangelium. — En landbrukare i närheten af Luleå dömdes till 150 kronors böter, emedan han hade döpt, och år 1877 dömdes R. E. Malm af samma orsak till 100 kr. etc. etc. I en summa: Fångelserna fullproppades af sådana, som prisade lefvande Gud för rening i Lammets blod, böter och kyrkrådsförbud hörde till ordningen för dagen, lutheraner dömdes till böter för det de läste en luthersk predikan, drickare reglade i kyrkan fram till nattvardsbordet och mottogo försäkran om syndernas förlåtelse, prester hembades och ledsagades från krogen upp på predikstolen, korteligen — kyrkan var hvarken luthersk eller biblisk. Den var en tydlig förklaring öfver psalmistens ord: Mina sår lukta och ruttna för min galenskaps skull. Ps 38:5. Ingen må undra öfver att en vakent

kristen drog sig tillbaka från en sådan kyrka. Men helt och hållet ut kan dock ingen komma — vore det ock antikrist sjelf — med mindre han kan uppgifva, såsom det är stadgådt i lagen härom, "något af staten erkändt kristligt samfund, till hvilket han vill öfvergå." Som detta häruddag icke kunde komma ifråga för äkta lutheraner, och man i alla fall, antingen man gick ut eller stannade kvar, måste betala skatt till statskyrkan, så stannade de kvar och benämnas nu "frikyrkliga".

FRIKYRKANS LÄRA OCH PRAKTIK.

Som frikyrkliga lutheraner tro vi, att "Kristus är församlingens hufvud." Ef. 5: 23 m. fl. Luther, för oss stor och kär, var dock icke ofelbar allra minsta i sina egna ögon, och fyller derfor lika litet sin plats såsom hufvud på Kristi kropp som en Calvin, Zwingli, påfven eller någon annan meniska. Alla dylika benämningar efter store män äro endast bevis på ett köttligt partisinne, som endast är egadt att sönderslita det Gud vill förena, hvarför och apostolen Paulus bestämde sålant i I Kor. 1 kap. Vi tro, att den Heliga Skrift, Bibeln, är den enda afgörande regeln för människans tro, lära och lefvande, och att "all skrift, af Gud gifven, är nyttig till undervisning, till bestraffning, till upprättelse, till tuktan i rättfärdighet, på det att Guds människas må vara fullbordad, till allt godt verk skicklig." 2 Tim. 3: 16-17.

Vi tro, att icke blott ett visst kunskapsnätt erfordras för att göra en person skicklig att predika, utan äfven — och det i främsta rummet — en hel omvändelse till Gud i hjerta och lif. En sådan, som Gud icke gjort beqvämlig att föra det nya testamentets embe, icke bokstafvens utan andens" (2 Kor. 3: 6), en sådan sänder han icke heller ut att leda de sina.

Vi läsa i den heliga skrift både om att döpas med vatten och i vatten, men att predikandet af evangelium är större än beggedera, och vi tro derfor, att döpsättet aldrig borde söndra Guds församling.

Vi se i den heliga skrift att den heliga nattvarden är en måltid för alla Jesu lärjungar, och ett förkunnande af Herrens död, till dess han kommer (I Kor. 11: 26), och tro derfor, att sådana samfund — samfund med slutet komunion — hvilka utestänga andra troende från gemenskapen med dem i denna heliga måltid, icke heller kunna göra anspråk på att vara Kristi församling lika litet som ett sådant samfund kan det, som slapper dit hvilken oomvänd som helst. De äro båda intet annat än partier.

Vi tro, att hvarje Guds församling bör hafva till syfte samma stora ENHET, hvarom Herren Jesus den sista natten före sin död bad så innerligt sin himmelske Fader, och hvilket läses i Joh. 17: 21-23. Det heter: "att alla må vara ett, såsom du, Fader, i mig och jag i dig, att ock de må vara ett i oss, på det att världen må tro, att du har sändt mig. Och jag har gifvit dem den härlighet, som du har gifvit mig, på det att de må vara ett, såsom vi äro ett; jag i dem och du i mig, att de må vara fullkomnade till ett, och att världen må förstå, att du har sändt mig och älskat

dem såsom du har älskat mig." Att här är tal om en yttre enhet är lätt att förstå, ty någon annan enhet blir aldrig synlig för världen. "En naturlig meniska fattar icke det som tillhör Guds Ande, ty det är henne en darskap, och hon kan icke begripa det, emedan det måste andeligen bedömas." (I Kor. 2: 14) Det är derfor vår innerliga öfvertygelse, att hvarje samfund, som icke arbetar i det syftet att sammanföra alla troende till ett, lägger hinder i vägen för Herrens verksamhet och skall en dag komma att räknas med bland dem, som ha förskingrat.

Vi tro derfor vidare, att det är både rätt och bibelenligt att i våra församlingar upptaga som medlem hvar och en som i ord och vandel bekänner sig, stå i lifsgemenskap med Herren Jesus, äfven om han i saker af underordnad betydelse skulle ha en annan uppfattning än vi. "Hvad Gud har rengjort, må du icke kalla orent." (Apg. 10: 15).

Dag är LEVET och icke läran som härvidlag är hufvudsak. Skulle det visa sig att andeligt lif skulle saknas hos någon, som blifvit förenad med församlingen, så är intet annat att göra än att utesluta densamma i den ordning ordet anvisar. (Math. 18: m. fl.) En församling, som visar slapphet i sin kyrkotukt eller som i sina kyrkor låter utföra mer eller mindre teatraliska föreställningar eller komedier, eller som tillåter sin prest för att vinna popularitet eller erkännande af världen predika öfver något världsligt ämne i stället för om den korsfäste Kristus, en sådan församling drager icke allensat vanära öfver det kristna namnet, utan gör det äfven omöjligt för en vakent kristen att förena sig med den samma.

FRIKYRKANS UTBREDNING.

Den lutherska frikyrkan har ännu icke anslutit sig till någon annan, utan fortgår immerfort i den påbörjade riktningen. I Sverige består den af omkring 800 församlingar, hvilka, hvad den yttre missionsverksamheten angår, hafva slutit sig tillsammans till ett s. k. Missionsförbund, med egna skolor för troende mans utbildning till predikanter och missionärer. Huru frän har utgått en stor evangelist-skara med nådens ord icke bara inom det egna landets gränser, utan äfven till Ryssland, Asien, Afrika och Amerika, alla underhållna genom frivilliga gifvobidrag. Missionshus dyka upp det ena efter det andra i vårt gamla hemland och torde väl nu förekomma i hvarje by öfver hela riket, och dit samlas skaror nu i allsköns ro för att höra, tala och sjunga om Jesus, då dererott statskyrkorna på många platser stå tomma.

En stor del af dessa frikyrkliga hafva följt med emigrationsströmmen hit till Amerika, der de i sina nya hem rest samma bönealtare som i sina gamla. Så har ett svenskt emigrationsförbund blifvit bildadt i Forenta Staterna med samma tendenser som det i Sverige. Dess årsberättelse för 1893 visar att 106 församlingar från de olika staterna anslutit sig eller begärt anslutning till nämnda förbund, att 181 predikanter utbildats vid deras egna skolor samt 15 hednissionsärer, 10 till Alaska och 5 till Kina under året

varit i verksamhet. Här i Winnipeg bildades en dylik församling redan 1885 med namnet "den första kristna skandinaviska missions församlingen i Winnipeg" med sin kyrka på Catherine st. som städe varit en kär hviloplats för många hitanlända landsmän, som, då de lemna sitt gamla hemland, icke kunde taga med sig allt kärt de hade. Längre bort i den stora Nordwestern bildades tre år senare i Nya Stockholm en dylik församling och i närheten af Klippbergen samlas en allt större och större skaror med samma tänkesätt så ock på flera andra platser i Manitoba och N. W. ja, öfver hela Canada, och det är vår tro att många flera sådana ljuspunkter skola uppstå på Canadas slätter och locka de skandinaviska immigrerande landsmännen att der slå upp sina tält under väntandet på den dag, då intet tempel mera behöfves utan Gud skall vara allt i alla.
HENRY LINDEMAN.

CANADA NYHETER.

— Scandia Linien öppnar i vår direkt skeppsfart mellan Göteborg och Montreal.

— Vid Shoal Lake rasade en häftig snöstorm sistlidne fredag och lördag, så att trafiken stoppades för tillfället.

— C. P. R. s Land Commissioner L. A. Hamilton från Winnipeg, besöker f. n. jemte fru sina vänner i London, England.

— Tre jernvägsbåtar med silke samt ett 40 tal kineser anlände till Winnipeg sistlidne vecka direkt från Kina.

— Under förra veckan vårdades å Generalhospitalet i Winnipeg 121 patienter, hvaraf 79 man och 42 qvinnor samt dessutom 25 i sina hem.

— Det har nu bestämts, att utställningen i Winnipeg kommer inrevarande år att i likhet med det föregående hållas öppen mellan den 23 och 28 juli.

— Rättgång pågår för närvarande i Lethbridge, N. W. T., med Tom Purcell för mordet på Dave Akers sistlidne december vid Pot Hole Creek.

— Den italienska mördaren, hvilken vi förut omnämnd, kommer att hängas i Regina i samma galge "the Regina Scaffold" som begagnades vid Riels afrittande.

— Riksdagsmannavalet för Whitewood's distrikt försiggick i Broadview den 16 dennes. Mr Joe Clementson från sistnämnda stad blef dervid vald med stor majoritet, och hoppas vi att han kommer att fylla sin plats och sina löften.

— Kolonien Nya Danmark, Assiniboia, har nu fått sig eget postkontor inom sitt område och slipper således härefter att hemta sin post från Yorkton. Det nya postkontoret heter Theodora.

— Nykterhetskonventionen afslutades i fredags med massmöte i Zionskyrkan. Något vidare anmärkningsvärdt utträttades ej med det hela, förutom det att provinsregeringen petitionerades och en komité blef tillsatt att samråda och besluta med centrala nykterhetsföreningar om gemensam handling och kraft.

— 24 emigranter anlände till Winnipeg sistlidne lördag. Af dessa voro 13 destinerade till Winnipeg 5 till Brandon, 2 till Otterburn, 1 till Hamiota, 1 till Lasalle och två till Killarney. I sällskap voro äfven fyra canadiska fransmän på väg till Edmonton.

— Detaljhandlande i Winnipeg hafva af Manitoba regeringen begärt att parlamentet skall antaga en lag, att alla butikar skola stängas kl. 7 e. m. alla dagar med undantag af lördag och dagen före helgdag. Regeringen ämnar väcka motion i nämnda syfte.

— Manitoba parlamentet har under afgörande bränvinslagen hvar föreslås att göra den omändringen att angifvaren, som förut erhöi halva plikten, då bevis kunde ledas för olaga utskänkning, nu får ingenting samt att antaga stadgande om, att hvarje person, som anträffas på en krog (bar) under förbjuden tid bötar \$10.

— Tjogtal af bref anlände hvarje vecka till C. P. R. s landdepartement från personer i Michigan, Nebraska, Washington, Minnesota, Wisconsin, Iowa och båda Dakota, innehållande förfrågningar om såväl biljetter som frakter af kreatur etc. Större delen är från farmare, hvilka nästa vår ämna i Canadas stora Nordvest bilda sig ett framtida hem. Rätt många fribiljetter erhållas hvarje vecka.

— En skandinavisk cirkel — den första lodge bland landemännena i Canada — af lodgen "Canadian Home Circles" konstituerades för någon tid sedan bland landsmännen i Winnipeg och räknar redan öfver 30 medlemmar, bland hvilka märkas flera af våra mera framstående skandinaver. Till officerare för det kommande tjänstetåret valdes och installerades på siststa mötet följande:

C. J. Panser, Past Leader,
C. Bruhn, Leader,
P. Nelson, Vice Leader,
O. Lindgren, Chaplain,
C. Gjerdrum, Rec. Secretary,
E. Petersen, Treasurer,
K. Flemming, Fin. Secretary,
G. W. Tidholm, Marshall,
N. O. Schlasted, Warden,
O. Olsen, Guard,
J. Sundlad, Sentinel,
Dr J. C. Jamieson, Physician.

Trustees: O. Lindgren, J. Sundblad och E. Petersen.

Cirkelns ändamål är att lemna liförsäkring och sjukhjälp samt i öfrigt arbeta för sina medlemmars väl till inbördes gagn och fromma. Hvarje medlem erhåller en liförsäkring från \$1,000 till \$3,000 för hvilken erlägges en månatlig försäkringsafgift af 50 cts pr \$1,000 intill 25 års ålder, hvilken afgift stiger med cirka 5 cts för hvarje 5-tal år intill 50 års ålder, hvilken är den högsta åldersgränsen för inträde i föreningen. Inträde i sjukkassan står dererott fritt och afgiften till densamma uppgår till ungefär \$4.00 pr år och i händelse af sjukdom utbetalas \$4.00 pr vecka för de första tolv veckorna och \$3 för de nästföljande tolv. Cirkelns charter står öppen för nya medlemmar intill t. o. m. nästkommande möte den 2 mars. Inträdesafgiften är då \$5.00 för herre och \$3.00 för dam; derefter blir afgiften respektive \$9.00 och \$4.50. Alla skandinaver, som känna sig högade att understötja denna cirkel, torde passa på detta tillfälle. Cirkeln håller sitt nästa möte fredagen den 2 mars kl. 8 e. m. i salen ofvånå Y. M. C. A. s rum, hörnet af Main- och Alexander gatorna.